

NOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Den 14. december 2021
MIM 104

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens udkast til gennemførelsesbeslutning vedrørende fastsættelse af regler om beregning, verificering og rapportering af data om forbrug af engangsplastprodukter oplistet i del A i bilaget (drikkebægre og fødevarer beholdere) i overensstemmelse med artikel 4(2) og 13(4) i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/904 om reduktion af visse plastikprodukters miljøpåvirkning

Resumé

Kommissionen har forelagt gennemførelsesafgørelse om fastlæggelse af formatet og metode for beregning, verificering og rapportering af data og oplysninger om markedsførte mængder af drikkebægre og fødevarer beholdere, som kan fastslå, at medlemslandene når sine nationale mål for forbrugsreduktion iht. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/904 om reduktion af visse plastikprodukters miljøpåvirkning (engangsplastikdirektivet). Forslaget er sat til skriftlig afstemning i den tekniske tilpasningskomité med frist den 22. december 2021. Forslaget indeholder tekniske specifikationer og format for rapportering, som følger af artikel 94, stk. 2 og artikel 13, stk. 4 i engangsplastikdirektivet. Retsakten forventes ikke at medføre væsentlige økonomiske konsekvenser. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Selve rapporteringsopgaverne er allerede normeret i engangsplastdirektivets artikel 13, og der er således med dette forslag alene tale om at fastlægge den form/rapporteringsformat (skemaer, tabeller mv.) hvorefter oplysningerne skal indsendes til Kommissionen.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt gennemførelsesafgørelse om fastlæggelse af format og metode for beregning, verificering og rapportering af data og oplysninger om markedsførte mængder af drikkebægre og fødevarer beholdere, som kan fastslå, at medlemslandene når sine nationale mål for forbrugsreduktion

Forslaget har hjemmel i artikel 4 stk. 2 og artikel 13 stk. 4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/904 om reduktion af visse plastikprodukters miljøpåvirkning (herefter engangsplastikdirektivet).

Forslaget behandles efter en undersøgelsesprocedure i den tekniske tilpasningskomité nedsat under affaldsdirektivet. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke

nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget/inden for to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget er sat til skriftlig afstemning i den tekniske tilpasningskomité med frist den 22. december 2021.

Formål og indhold

Det er et krav i engangsplastdirektivet, at medlemslandene fastsætter et nationalt mål for forbrugsreduktion af produktkategorierne drikkebægre og fødevarebeholdere af engangsplast. I Danmark er der med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi vedtaget et nationalt forbrugsreduktionsmål på 50 % i 2026. Målet skal i første omgang søges opnået via et forpligtende sektorsamarbejde i restaurationsbranchen. Hvis ikke målet nås af den vej, skal der sættes ind med yderligere regulering, som drøftes i aftalekredsen.

Tilgange til forbrugsreduktionsmålet kan variere blandt medlemslandene, ligesom målsætningerne kan variere. Dette har skabt behov for at fastsætte detaljerede fælles regler for, hvordan medlemslandene skal opføre forbrugsreduktionen, så resultaterne kan sammenlignes på tværs af medlemsstater. Ligeledes har det skabt behov for at opsætte regler for, hvordan medlemslandene opgør mængden af markedsførte mængder, så reduktionen opgøres ens på tværs af EU.

Til retsakten hører et bilag med detaljeret beskrivelse af regnemetoder og skema til indrapportering af de tiltag, som tages nationalt i medlemslandene. Det fastsættes i retsakten, at dette skal udfyldes ved afrapportering til Kommissionen på målsætningerne.

Retsakten fastsætter endvidere, at medlemsstaterne skal beregne reduktionen af engangsplastikprodukter, der markedsføres i løbet af et kalenderår. Reduktionen skal enten måles på vægtbasis ift. indhold af plastik eller opgøres i pr stk. (antal enheder) indeholdende plastik ift. i de omtalte produktkategorier og skal opgøres på det punkt, hvor produktet først gøres tilgængelig på en medlemsstats marked. Data skal indsamles fra fornævnte produktkategorier, der helt eller delvist er fremstillet af plastik. Dette giver synergi med indberetning af data til Kommissionen i andre sammenhænge, bl.a. ifbm. affaldsdirektivet. Indrapportering skal ske årligt til Kommissionen, som skal offentliggøre de indrapporterede data.

Såfremt der er betydelige import, eksport eller andre overførelser inden for EU inden produkterne gøres tilgængelige til den endelige forbruger, kan den samlede markedsførte mængde i et medlemsstat justeres for at tage højde for dette.

Data vedr. markedsførte mængder og forbrugsreduktion indskrives i en kvalitetssikringsrapport, som hører til indberetningsskabelonen. Kommissionen offentliggør de indrapporterede data sammen med oplysninger fra kvalitetssikringsrapporten. Den første rapporteringsperiode er kalenderåret 2022. Medlemsstaterne rapporterer dataene og oplysningerne elektronisk senest 18 måneder efter udgangen af det rapporteringsår, for hvilket de var indsamlet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Der er ikke i dansk lovgivning fastsat regler for, hvordan indsamlede mængder beregnes og verificeres. Dog skal producenter, eksportører og importører af emballage i henhold til bekendtgørelse om visse krav til emballager være i besiddelse af oplysninger om det samlede årlige antal og hvilke materialer, der er anvendt i emballagen til brug for tilsyn. Der er dog ikke krav om årlig indrapportering. Miljøstyrelsen kan ifm. tilsyn pålægge den erhvervsdrivende at fremvise disse oplysninger herunder også forsyningskæden og distributionsnettet.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Regler, der pålægger Danmark rapporteringsforpligtelser, som udelukkende er forpligtelser over for Kommissionen, skal normalt blot overholdes i praksis. Det vil sige, at reglerne ikke implementeres i lovgivningen.

Nærværende forslag vil således, når det er vedtaget, sammen med bestemmelserne i engangsplastikdirektivets artikel 13 udgøre det regelsæt, som Danmark skal overholde, når markedsførte mængder af drikkebægre og fødevarebeholdere af engangsplastik skal opgøres og rapporteres til Kommissionen.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Der kan være mindre statsfinansielle udgifter forbundet med indsamling og rapportering af data, svarende til under 0,25 årsværk frem mod 2027.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil ikke have indflydelse på beskyttelsesniveauet i Danmark, da retsaktens udelukkende omfatter beregningsmetoder, verifikation og indrapportering af forbrugsreduktionen.

Høring

Sagen har været i høring i Miljøspecialudvalget.

Oceana, Danmarks Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change har afgivet et fælles svar. De finder det positivt, at der vedtages fælles EU retningslinjer for rapportering vedr. implementering af engangsplastikdirektivets artikel 4 om reduktion af drikkebægre og fødevarebeholdere af engangsplast. De mener dog ikke, det er hensigtsmæssigt, at der med Kommissionens foreslåede kompromisløsning lægges op til, at medlemsstaterne selv kan afgøre,

hvorvidt de ønsker at indberette efter en stykbaseret eller en vægtbaseret tilgang, og mener alle medlemsstater bør følge en stykbaseret tilgang. Det begrundes med at valgfrihed i metode vil gå ud over sammenligneligheden mellem medlemsstaterne. Sammenlignelighed er som bekendt et kerneprincip for officiel statistik. Der peges på, at engangsplastdirektivets formål er at reducere mængderne af plast i naturen, navnlig havmiljøet. Her er antallet det afgørende, ikke den samlede vægt. Letvægts-plaststykker kan således være mindst lige så skadelige for dyrelivet som tungere plaststykker. Ligeledes påpeges det, at med en vægtbaseret tilgang kan et fald i mængderne dække over forskydninger i markedet, der ikke nødvendigvis afspejler en reel reduktion. Der er således en reel risiko for, at tungere plastemballager (eksempelvis i hård plast) blot erstattes af lettere plastemballager (eksempelvis folier og andre emballager til sandwiches, salater etc.), der i mange tilfælde vil være sværere at genanvende og lettere kan ende i naturen. En vægtbaseret tilgang risikerer således at have en direkte u hensigtsmæssigt effekt. Endelig peges på, at opgørelsen under alle omstændigheder bør baseres på data om markedsførte mængder, ikke på affaldsmængder. Affaldsdata afspejler netop ikke de plastemballager, der måtte havne i naturen. Der peges på, at en vægtbaseret tilgang baseret på Danmarks eksisterende emballageaffaldsdata vil således ikke være retvisende.

På den baggrund findes det problematisk, at der med regeringens foreløbige holdning lægges op til, at man fra dansk side vil følge en vægtbaseret tilgang. Oceana, Danmarks Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change opfordrer samtidig til, at der med den nye opgørelse rapporteres på det samlede antal engangs-drikkebægre og engangs-fødevarer beholdere, der sættes på markedet uanset materiale. Med engangsplastdirektivet har man ønsket at understøtte en generel udfasning af engangsprodukter og fremme et skift til genbrugelige alternativer. Den årlige rapportering bør derfor muliggøre en vurdering af, hvorvidt de samlede mængder engangsbeholdere til drikke- og fødevarer falder, eller om der blot sker en substitution til engangsbeholdere i andre materialer end plast.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt forventes der at være opbakning til forslaget blandt medlemsstaterne.

Der har i forbindelse med udarbejdelsen af retsaktens været uenighed blandt medlemslandene om hvorvidt opgørelsen skulle være vægt- eller stk. baseret, da flere medlemslande ikke mener, at den vægt-baserede tilgang er i tråd med direktivets ambition om en stk. vis forbrugsreduktion. Som et kompromis har Kommissionen foreslået, at det er valgfrit for medlemslandene, om der indberettes i vægt eller stk. for at søge det bredest mulige kompromis i tråd med medlemslandenes nationale implementering af forbrugsreduktionsmålet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen bemærker, at Kommissionen har udarbejdet et forslag til en retsakt, der følger direktivets intentioner, og som danner ramme for præcise indberetninger for at leve op til direktivets forpligtelser. Regeringen bemærker, at valgfrihed i indberetningen muliggør, at Danmark kan indrapportere via den vægtbaserede tilgang. Dette er i overensstemmelse med det datasystem, som allerede er etableret i Danmark, og i øvrigt følger øvrige indberetningsforpligtelser i emballagedirektivet. På denne baggrund agter regeringen at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Forslaget om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. oktober 2018.